

coMiesięcznik

Polskiego Komitetu Narodowego ICOMOS - Maj 2026

Szanowni Państwo

„coMiesięcznik” – biuletyn informacyjny PKN ICOMOS ma służyć realizacji priorytetowego zadania naszej organizacji jakim jest dostarczanie informacji na tematy konserwatorskie. „coMiesięcznik” jest skierowany do całego polskiego środowiska konserwatorskiego, rozpowszechniając bieżące informacje na temat wydarzeń i spraw związanych z ochroną zabytków. „coMiesięcznik” prezentuje informacje dostarczone przez członków PKN ICOMOS oraz środowisko konserwatorskie. Informacje mają formę krótkich notek, uporządkowanych w najprostszy sposób. Prosimy Państwa o przesyłania krótkich notek o wszelkich konferencjach, publikacjach i wydarzeniach, które mogą zainteresować środowisko konserwatorskie na adres:

biuletyn.pknicomos@gmail.com

Redakcją i oprawą graficzną biuletynu zajmuje się Pan Jakub Andrzejewski.

W imieniu Prezydium PKN ICOMOS
Bogusław Szmygin

Informacje

Doroczna konferencja naukowa PKN ICOMOS.

pt. „OCHRONA DZIEDZICTWA ARCHEOLOGICZNEGO: teoria i praktyka – problemy i wyzwania”

W dniach 18-19 maja 2026 r. w Łazienkach Królewskich w Warszawie, odbyła się doroczna konferencja naukowa PKN ICOMOS. pt. „OCHRONA DZIEDZICTWA ARCHEOLOGICZNEGO: teoria i praktyka – problemy i wyzwania”

Podczas pierwszego dnia konferencji zostały wygłoszone referaty i odbył się panel dyskusyjny pt. „Nowoczesne techniki i metody w ochronie dziedzictwa archeologicznego”.

Ogłosiliśmy także wyniki Konkursu i wręczyliśmy Nagrody za najlepsze prace dyplomowe z zakresu ochrony dziedzictwa w konkursie im. prof. Jana Zachwatowicza, pod patronatem Generalnego Konserwatora Zabytków.

Nagrody w Konkursie wręczyli Generalny Konserwator Zabytków Bożena Żelazowska wraz z prof. Bogusławem Szmyginem, Prezesem PKN ICOMOS.

Podczas drugiego dnia konferencji zostały wygłoszone referaty i odbył się panel dyskusyjny pt. „Aktualne zagrożenia stanowisk archeologicznych w różnych środowiskach geologicznych”.

Serdecznie dziękujemy wszystkim prelegentom za niezwykle interesujące i różnorodne wystąpienia, to była wyjątkowa możliwość współpracy i wymiany poglądów. Konferencja z pewnością była dobrym przyczynkiem do wypracowania wspólnych postulatów czy określenia zagadnień wymagających pogłębienia.

Materiały z konferencji, po ocenie recenzentów, zostaną opublikowane w czasopiśmie „Ochrona Dziedzictwa Kulturowego”.

Zapis filmowy z konferencji, jest dostępny na naszym kanale PKN ICOMOS, na platformie YouTube.

Dzień 1:

<https://youtu.be/qenXjYx4APE>

Dzień 2:

<https://youtu.be/NbYzwYkWagA>

Konferencja została dofinansowana ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego - „Współorganizacja konferencji naukowych PKN ICOMOS” i została objęta honorowym patronatem Generalnego Konserwatora Zabytków Bożeny Żelazowskiej.

Współorganizatorami konferencji byli: Muzeum Łazienki Królewskie i Narodowy Instytut Dziedzictwa.

Serdecznie dziękujemy Muzeum Łazienki Królewskie jak zawsze za zaangażowanie.

Uroczyste wręczenie Nagród, w dorocznym, Międzynarodowym Konkursie PKN ICOMOS im. Profesora Jana Zachwatowicza

Za nami, uroczyste wręczenie Nagród, w dorocznym Międzynarodowym Konkursie PKN ICOMOS im. Profesora Jana Zachwatowicza - na najlepsze prace dyplomowe studentów szkół wyższych podejmujące problematykę ochrony dziedzictwa kulturowego.

Fundatorami Nagrody są Państwo Krystyna Zachwatowicz-Wajda i ś.p. Andrzej Wajda oraz Generalny Konserwator Zabytków RP.

Jury Konkursu w składzie:

dr hab. Jarosław Adamowicz, prof. ASP w Krakowie

dr hab. inż. arch. Grzegorz Bukal, prof. PG

dr inż. arch. Jan Janczykowski

dr hab. inż. arch. Krystyna Kirschke, prof. PWR

dr hab. inż. arch. Piotr Molski, prof. PW – przewodniczący

dr inż. Katarzyna Pałubska – sekretarz

prof. dr hab. Bogumiła Rouba

dr hab. inż. arch. Grzegorz Rytel

dr inż. Dorota Sikora, arch. kraj.

dr hab. inż. arch. Jerzy Uścińowicz, prof. PB

Dorota Janiszewska-Jakubiak, przedstawiciel Generalnego Konserwatora Zabytków

przyznało:

3 nagrody równorzędne dla:

pracy nr 15, mgr inż. arch. Weroniki Piotrowskiej „Między trwaniem a zanikaniem: rozproszony skansen architektury sudeckiej jako forma ochrony dziedzictwa”, obronionej na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej, wykonanej pod kierunkiem dr inż. arch. Wojciecha Januszewskiego;

pracy nr 19, mgr inż. arch. Wiktorii Sałaj „Synergia nowych form i historycznej tkanki: adaptacja zamku w Drzewicy”, obronionej na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Politechniki Łódzkiej, wykonanej pod kierunkiem prof. dr hab. inż. arch. Bartosza Walczaka;

pracy nr 21, mgr Magdaleny Szwarc „Problematyka działań i analiz silnie zdegradowanego malowidła na podłożu drewnianym na przykładzie XVI-wiecznego obrazu z przedstawieniem Wniebowzięcia Matki Boskiej z Muzeum Diecezjalnego w Sandomierzu”, obronionej na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, wykonanej pod kierunkiem dr hab. Jarosława Adamowicza, prof. ASP.

4 wyróżnienia równorzędne dla:

pracy nr 7, mgr inż. arch. Katarzyny Kasprzak „POZA ŚWIAT(Ł)EM. Architektura odosobnienia i uziemienia między ruinami dawnej osady Budniki w Karkonoszach”, obronionej na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej, wykonanej pod kierunkiem dr inż. arch. Elżbiety Komarzyńskiej-Świeściak;

pracy nr 11, mgr Aleksandry Lebody „Projekt aranżacji i ekspozycji ściennych nawarstwień malarskich we wnętrzu tak zwanej Sali Herbowej Zamku Żupnego w Wieliczce”, obronionej na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, wykonanej pod kierunkiem dr Anny Forczek-Sajdak;

pracy nr 16, mgr Zofii Pogody „Antyczna mozaika posadzkowa jako obiekt badań konserwatorskich: technologia wykonania, mechanizmy degradacji i strategie konserwacji”, obronionej na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, wykonanej pod kierunkiem dr Aleksandry Gralińskiej-Grubeckiej;

pracy nr 20, mgr inż. arch. Natalii Smyły „Analizy retabulum ołtarzowego z ok. 1510 roku z bazyliki kolegiackiej pw. Trójcy Przenajświętszej w Krośnie, wyznaczające kierunek możliwych rozwiązań konserwatorskich dla tablicy środkowej ze sceną Ukrzyżowania na tle Jerozolimy”, obronionej na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, wykonanej pod kierunkiem dr hab. Jarosława Adamowicza, prof. ASP.

Uroczyste wręczenie Nagród odbyło się w trakcie konferencji PKN ICOMOS dnia 18 maja 2026 r. w Warszawie, w Łazienkach Królewskich.

Serdecznie gratulujemy nagrodzonym i wyróżnionym uczestnikom, a także ich promotorom.

Krosno i okolice

Szkoła Letnia jest adresowana przede wszystkim do młodych specjalistów różnych profesji zajmujących się ochroną dziedzictwa, dla których będzie to okazja do nabycia nowej wiedzy i doświadczeń. Tegoroczna Szkoła Letnia organizowana jest we współpracy z Muzeum Rzemiosła w Krośnie i Miejskim Konserwatorium Zabytków w Krośnie. Jej tematem przewodnim będzie: „Bezpieczeństwo zbiorów i ochrona dziedzictwa”. W ramach spotkania planowana jest m.in. wizyta w Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego im. Ignacego Łukasiewicza w Bóbrce oraz naukowy objazd terenowy po pograniczu polsko-słowackim.

Wydarzenie będzie obejmować prezentacje, dyskusje eksperckie oraz wizyty studyjne, umożliwiające pogłębioną analizę wybranych zagadnień w terenie oraz wymianę doświadczeń pomiędzy uczestnikami i zaproszonymi ekspertami.

Szczegółowy program wydarzenia oraz formularze zgłoszeniowe zostaną opublikowane w najbliższym czasie. Podobnie jak w poprzednich edycjach, proces aplikacyjny będzie obejmował m.in. CV oraz rekomendacje. Liczba miejsc w wydarzeniu będzie ograniczona.

Aktualne informacje będą publikowane na stronie PKN ICOMOS: <https://icomos-poland.org/pl/>

Zachęcamy również do śledzenia naszych mediów społecznościowych, gdzie będziemy na bieżąco informować o szczegółach programu i rekrutacji.

W przypadku pytań prosimy o kontakt z Sekretariatem PKN ICOMOS.

Krystyna Zachwatowicz Wajda honorową obywatelką Krakowa

PKN ICOMOS z radością informuje, że Krystyna Zachwatowicz-Wajda została uhonorowana tytułem Honorowej Obywatelki Miasta Kraków.

Decyzja ta stanowi wyraz uznania dla jej wieloletniej działalności na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego, konserwacji zabytków oraz zaangażowania w sprawy związane z pamięcią o polskiej kulturze i historii. Jako osoba od lat związana z tematyką ochrony dziedzictwa, Krystyna Zachwatowicz-Wajda aktywnie współpracowała ze środowiskami konserwatorskimi, w tym z Polskim Komitetem Narodowym ICOMOS (PKN ICOMOS).

Wyróżnienie to ma szczególny wymiar również ze względu na jej związki z krakowskim środowiskiem artystycznym i naukowym oraz długoletnią obecność w debacie o ochronie zabytków i tożsamości kulturowej miasta.

PKN ICOMOS składa serdeczne gratulacje i wyrazy uznania dla Pani Krystyny Zachwatowicz-Wajda za jej nieoceniony wkład w ochronę dziedzictwa kulturowego Polski.

<https://www.icomos-poland.org/pl/?view=article&id=756:krystyna-zachwatowicz-wajda-honorowa-obywatelka-miasta-krakowa&catid=8>

<https://krakow.dlawas.info/wiadomosci/krystyna-zachwatowicz-wajda-honorowa-obywatelka-krakowa/cid,28942,a>

Urgent Alert: UNESCO World Heritage Site of Tyre

The ICOMOS National Committee of Lebanon has issued an urgent alert in response to events of 27 May 2026 in the Tyre District, including the reported mass evacuation order affecting the district and subsequent strikes in areas. These events are placing the World Heritage property, its buffer zone, and sites under Enhanced Protection at direct risk.

The alert from ICOMOS Lebanon describes a broader and sustained pattern of damage to, and targeting of, cultural heritage sites in Lebanon, including properties protected under the Second Protocol to the 1954 Hague Convention.

It sets out the facts as collected by ICOMOS Lebanon, the applicable international legal framework, and specific requests for immediate action by UNESCO, the United Nations Security Council, and the Office of the Prosecutor of the International Criminal Court, according to their respective mandates.

In view of the urgency and gravity of the situation, ICOMOS strongly urges UNESCO, the United Nations Security Council and the International Criminal Court to take immediate actions towards the protection of the Ancient City of Tyre and other Lebanese cultural heritage sites currently under threat.

In addition, ICOMOS stands ready to support coordination with ICOMOS Lebanon, the Directorate General of Antiquities of Lebanon, UNESCO Beirut, and other relevant authorities as conditions permit.

More information:

<https://www.icomos.org/news/urgent-alert-forced-displacement-tyre-district-lebanon/>

Call for Applications: Developing World Heritage Management Plans

A CONSULTATION FOR SITE MANAGERS ON NEEDS, CHALLENGES AND PRIORITIES

The online consultation forms part of a broader initiative aimed at improving management frameworks for cultural, natural and mixed heritage sites facing increasingly complex environmental, social and governance challenges. The discussions will contribute to the preparation of future guidance dedicated to effective World Heritage management planning. The initiative reflects the growing importance of management systems within international heritage policy. Particular emphasis is now being placed on integrated governance models, sustainable development objectives and community participation in heritage decision-making processes.

It is scheduled on 10 June 2026, from 12:00 to 14:00 (CET).

Participants will be invited to discuss:

- challenges encountered during the preparation of management plans;
- governance and stakeholder coordination;
- participatory approaches involving local communities;
- tools and methodologies currently used in the field;
- examples of successful management practices and adaptive strategies.

The consultation also aligns with the objectives of the World Heritage Leadership programme, jointly coordinated by ICCROM and IUCN, which promotes capacity-building and knowledge-sharing among heritage professionals worldwide.

WHO CAN APPLY

Are particularly encouraged applications from managers of World Heritage properties who:

- do not yet have a management plan;
- have outdated or incomplete management plans;
- are currently developing or revising a management plan or similar planning instrument.

While this consultation is primarily intended for those working with World Heritage properties, professionals involved in the management of other heritage places, and other protected and conserved areas, can also participate.

Applications are open until 5 June 2026, and selected participants will contribute directly to shaping future recommendations on World Heritage management planning.

If you experience any issue with submitting your application please contact [whl\[at\]iccrom.org](mailto:whl@iccrom.org)

More information:

<https://www.icomos.org/news/call-for-applications-world-heritage-management-plans-consultation/>

Call for Entries: 2026 UNESCO Asia-Pacific Awards for Cultural Heritage Conservation #HeritageAwards

UNESCO has opened submissions for the 2026 Asia-Pacific Awards for Cultural Heritage Conservation, inviting nominations for outstanding conservation projects across the Asia-Pacific region. The Awards recognize private sector initiatives and public–private partnerships that demonstrate excellence in preserving historical sites while fostering community engagement.

Since 2000, the programme has honoured more than 300 projects across 28 countries for their thorough understanding of historical significance, technical achievements, and impact at local, national, and regional levels. By spotlighting best practices, the Awards have helped shape regional conversations on heritage's role in sustaining cities, societies, and the environment.

This year, UNESCO especially welcomes submissions from underrepresented parts of the region — including Central and West Asia and the Pacific — as well as projects related to cultural landscapes, technological, industrial, and agricultural heritage, 20th-century sites, vernacular architecture, and cultural routes.

Eligibility Criteria

Projects must have been completed within the last 10 years (March 2016 – June 2026 if the pre-existing use was retained, or June 2025 if a project involved a new use).

Examples of eligible projects include:

Houses, commercial and institutional buildings

Historic towns and villages

Archaeological sites and cultural landscapes

How to Apply

For submission details, application forms, and award categories: Apply for #HeritageAwards

The deadline for both the online entry form and the mailed project dossier is 30 June 2026.

Winners will be announced in late 2026 to early 2027.

More informations:

<https://www.unesco.org/en/articles/apply-heritageawards?hub=66925>

<https://www.unesco.org/en/articles/china-and-japan-projects-take-top-honours-2025-unesco-asia-pacific-awards-cultural-heritage?hub=66925>

Konferencje

**6th CONGRESS FOR ART HISTORY & 50 YEARS OF SWISS ASSOCIATION OF ART HISTORIANS
UNIVERSITY OF GENEVA, UNI MAIL, 7 - 9 SEPTEMBER 2026**

On behalf of the board of the Swiss Association of Art Historians (VKKS) and the University of Geneva's Institute of Art History, it is our great pleasure to welcome you to the 6th Swiss Congress for Art History, which will be an opportunity to celebrate together the 50th anniversary of the Swiss Association of Art Historians, founded in Geneva in 1976.

The 2026 edition aims to reflect the remarkable vitality of our discipline as well as the diversity of its issues and approaches, highlighting the interaction of its various sectors (art market and schools, museums and heritage, universities). Introduced by a roundtable discussion on the Lusophone world (guest of honor) and concluding with a roundtable on the Geneva art scene, it offers eleven sessions, including one organized by Articulations – Schweizer Verein für den kunsthistorischen Nachwuchs (Swiss Association for Young Art. Historians), which address a wide range of issues while emphasizing the constant renewal of tools and methods. It is complemented by a presentation on the contribution of digital technology to the discipline and by a display of twelve posters selected for the occasion, summarizing doctoral theses currently being pursued at Swiss universities.

In parallel, a program of complementary events (visits and receptions) is being organized in collaboration with partner institutions, showcasing the full richness of Geneva's cultural and heritage offerings. We would like to thank these institutions, in particular HEAD – Genève (Haute école d'art et de design), le Musée d'art et d'histoire de Genève (MAH), le MAMCO – Musée d'art moderne et contemporain, Genève, and the Cantonal Office of Heritage and Sites, as well as all the organizations that have supported the Congress.

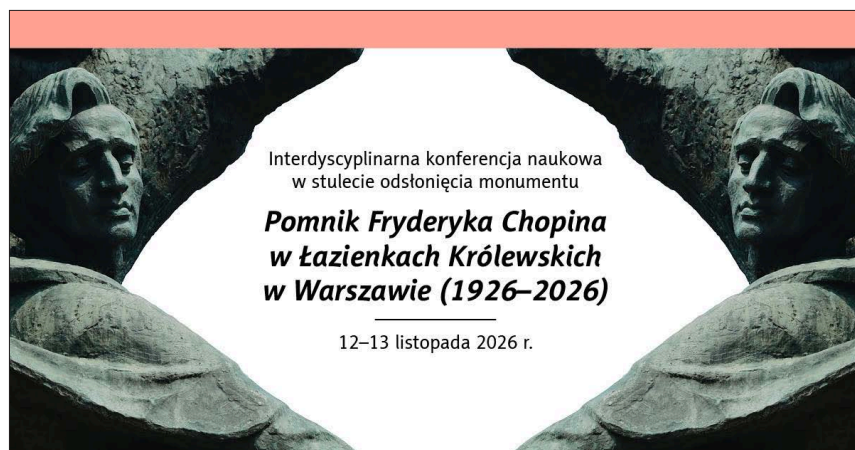
The Congress Direction

More information:

<https://www.vkks.ch/de/aktivitaeten/kongresse>

Konferencja naukowa "Pomnik Fryderyka Chopina w Łazienkach Królewskich w Warszawie (1926-2026)"

Warszawa, Muzeum Łazienki Królewskie, 12–13 listopada 2026 r.

Zapraszamy do udziału w interdyscyplinarnej konferencji naukowej, poświęconej Pomnikowi Fryderyka Chopina, która odbędzie się w dniach 12–13 listopada 2026 r. w Pałacu na Wyspie. Do 15 czerwca 2026 r. czekamy na zgłoszenia badaczy i badaczek różnych dyscyplin.

Stulecie odsłonięcia pomnika Chopina w Łazienkach – jednego z najbardziej rozpoznawalnych przedstawień kompozytora na świecie – to okazja do przyjrzenia się jego skomplikowanym dziejom, recepcji oraz roli, jaką odgrywał i odgrywa w konstruowaniu pamięci kulturowej. Zapraszamy badaczy i badaczki różnych dyscyplin do stworzenia wielowątkowej opowieści o Pomniku Fryderyka Chopina jako o dziele sztuki, świadku historii, miejscu praktyk społecznych, nośniku znaczeń politycznych i kulturowych, a także przestrzeni codziennego wypoczynku – wciąż z chęcią użytkowanej i reinterpretowanej.

Proponowane zagadnienia:

- Idea upamiętnienia Fryderyka Chopina w Warszawie oraz zawile losy realizacji pomnika, w tym konkursy, debaty oraz recepcja projektu na początku XX wieku;
- Dzieło Wacława Szymanowskiego i jego konteksty artystyczne na tle rzeźby przełomu XIX i XX wieku;
- Architektoniczna oprawa monumentu i jej autorzy, relacje rzeźby z przestrzenią Łazienek Królewskich i miasta;
- Zniszczenie pomnika w 1940 r. i jego oddźwięk społeczny;
- Rekonstrukcja pomnika w 1958 r.: dokumentacja, technologie, konkursy, instytucje, zaangażowanie społeczne;
- Ogród jako rama ekspozycyjna pomnika: koncepcja i przemiany założenia ogrodowego;
- Integracja sztuk: rzeźba – muzyka – architektura krajobrazu;
- Pomnik Chopina a tożsamość kulturowa w Polsce XX i XXI wieku;
- Koncerty Chopinowskie jako tradycja miejska i praktyka kulturowa;
- Ikonografia i życie medialne pomnika: fotografia, film, prasa, reklama, Internet;
- Pomnik jako obiekt dziedzictwa kulturowego: ochrona, konserwacja, rewitalizacja, zarządzanie ruchem turystycznym, edukacja;
- Społeczne sposoby użytkowania przestrzeni: rekreacja, emocje, mikrohistorie.

Osoby zainteresowane udziałem w konferencji zapraszamy do przesyłania zgłoszeń do 15 czerwca 2026 r. Konferencja odbędzie się w języku polskim. Nie pobieramy opłaty konferencyjnej.

Więcej informacji oraz formularz zgłoszeniowy znajdują się na stronie Muzeum:

<https://www.lazienki-krolewskie.pl/pl/aktualnosci/konferencja-naukowa-w-stulecie-odslonienia-pomnika-chopina>

CONSERVATION OF MONUMENTS AND HISTORICAL BUILDINGS

Iscarsah
www.iscarsah.org

02 OCT
2026

**MUDE DESIGN MUSEUM,
LISBON, PORTUGAL**

- Heritage structures: The role of ICOMOS
- Recent Major Works in Portuguese Heritage: National Museum of Archeology & National Theatre São Carlos
- Keynote: Notre-Dame de Paris: Lessons to improve fire safety in historic buildings
- 20 years of the SAHC MSc programme on Heritage Structures: Panel on Needs for Training, Practice and Research

SEMINAR

If a cultural heritage building is lost,
so are the lives and movable
heritage within the building.
Join this event to learn more about
how to keep our buildings safe!

FULL PROGRAMME
AND REGISTRATION

The University of Minho and the University of Lisbon are organising the International Seminar “Conservation of Monuments and Historic Buildings”, bringing together leading national and international experiences in heritage conservation and rehabilitation.

The programme will feature benchmark case studies and discussions on:

- Recent intervention at the National Museum of Archaeology (Lisbon)
- Recent intervention at the São Carlos National Theatre (Lisbon)
- Lessons learned from the fire at Notre-Dame Cathedral (Paris)
- Conservation of Westminster Abbey (London)
- Panel discussions with participants
- Celebration of the 20th anniversary of the SAHC Master

This seminar will be an excellent opportunity to exchange knowledge and discuss current challenges and future directions in the conservation of historic structures.

Registration: send your name and affiliation to sec.estruturas@civil.uminho.pt

Places are limited.

Seminaria i Webinary

The 38th Seminar, “Digital Heritage Documentation Today: Perspectives from Europe and Japan — Dialogues from the Field”

Thursday, June 11, 2026, 16:00–17:35 JST / 09:00–11:35 CEST

Thursday, June 11, 2026 16:00–18:35 JST / 09:00–11:35 CEST ONLINE WEBINAR (via Zoom)

Japan Consortium for International Cooperation in Cultural Heritage 38th Seminar

Digital Heritage Documentation Today : Perspectives from Europe and Japan — Dialogues from the Field

In recent years, digital technologies — including 3D scanning, point cloud data, and HBIM (Historic Building Information Modeling) — have fundamentally transformed the documentation and conservation of cultural heritage, opening new possibilities for preserving and transmitting irreplaceable assets to future generations. At the same time, questions of how such technologies should be standardized, shared across borders, and returned to local communities remain pressing challenges for researchers and practitioners alike.

This Japan–Italy webinar brings together specialists from both countries to explore the current landscape of cultural heritage digital documentation. From Japan, the recently reactivated CIPA Japan National Committee will share its vision for international collaboration and present domestic case studies in digital practice. From Italy, CHEDAR (Cultural Heritage Documentation and Research), a research network led by the University of Florence, will introduce European strategies for 3D digitization, highlighting projects that bridge engineering, architecture, and heritage conservation — and exploring how digitized heritage can be returned to local society. Through dialogue between Japanese and Italian specialists, this webinar aims to chart a shared future for cultural heritage in the digital age.

Language: English, Japanese
*Japanese-English simultaneous interpretation available
Free admission; pre-registration required

Registration
Please register via the link below.
<https://www.jcic-heritage.jp/en/news/38seminar/>
Registration Deadline : Thursday, June 4

Program *All the times listed below are Japan Standard Time (JST).

16:00-16:05 Opening remarks

OKADA Yasuyoshi (Vice-President, JCIC-Heritage / President, ICOMOS Japan)

16:05-16:10 Rationale Explanation

IKAWA Hirofumi (Cultural Property Inspector, Preservation and Utilization Section, Architectural Heritage Division, Agency for Cultural Affairs, Government of Japan / CIPA Japan)

16:10-16:40 Keynote Speech

„CHEDAR and Europe’s Cultural Heritage 3D Strategy”

Grazia TUCCI (Professor, University of Florence / Vice President of CIPA-HD / Vice President of ICOMOS Italia)

16:40-17:00 Lecture1

“Geomatics and interpretation for complex architectural structures: the case study of Palazzo Pitti”

Alessandro CONTI (University of Florence) / Lidia FIORINI (University of Florence)

17:00-17:20 Lecture2

„Digital Documentation of Cultural Heritage and International Cooperation: Japan’s Present and Future”

NOGUCHI Atsushi (Special Commissioned Associate Professor, Komatsu University / CIPA Japan)

17:20-17:40 Lecture3

„3D Digital Documentation of Cultural Heritage and International Contribution”

ABE Masashi (Head, Conservation Design Section, Tokyo National Research Institute for Cultural Properties / CIPA Japan)

17:40-17:50 Break

17:50-18:30 Panel Discussion

Moderator: OKAZAKI Rumi (Associate Professor, Shibaura Institute of Technology / CIPA Japan)

Panelist: All the presenters

18:30-18:35 Closing remarks

OGIWARA Tomonari (Deputy Director Office for International Cooperation on Cultural Heritages Agency for Cultural Affairs, Government of Japan)

Registration Deadline: Thursday, June 4, 2026

More information:

https://www.jcic-heritage.jp/en/news/38seminar/?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAYnJpZBEwTlJyRjZaTHBDa3NHYYlZcHNydgMGYXBwX2lkEDlyMjAzOTE3ODgyMDA4OTIAAR7QT_oxT71EkOn9oYnQoAIC-dq4x75gJdf4MRJ5NDquFgmzuvQD6j6qNHdpGBg_aem_Tcl9NtZ0bBmg1bnQ50lmcA

ANIH International Seminar of 2026 | Registration Now Open!!

Are you ready to explore the sweet history of Asian landscapes?

Join us for the international online seminar “Bittersweet Memories: Sugar Industrial Heritage and Site Regeneration in Asian Landscapes”!

Sugar once formed a crucial international network that drove Asia's modern economic development. While traditional sugar factories and vast sugarcane fields have gradually faded from the industrial stage, the landscapes and historical memories they left behind remain a vital treasure trove of contemporary cultural heritage.

Following the enthusiastic response to our first event, ANIH's second international seminar of 2026 will focus on the cultural heritage of the sugar industry across Taiwan and Asia. We will delve into how these industrial sites, carrying a sweet history, are transcending eras to transform and find new life in contemporary society.

Through diverse perspectives from domestic and international experts, we will explore
Sugar Heritage, Lasting Legacy: Value Interpretation and Educational Strategies in Taiwan

Neo Sugar, Reviving Culture: Our Eco-museum Networks Engaging in Sweetness Town

The Sugarcane Industry, Population Migration, and Memories: A Case Study of Taiwan-Okinawa Through the Sugar Industry

Whether you are a heritage enthusiast, a student, or a professional, this is an event you won't want to miss!

Date: June 26, 2026 (Friday) Time: 14:00–16:30 (GMT+8)

Registration Link: <https://forms.gle/AHbMo1uzU3qjL9qz8>

Save the date and join us!

We will continue to present more international seminars throughout 2026. Stay tuned for upcoming events!

More information:

<https://www.facebook.com/ANIH.ASIA>

German Colonial Architecture
– From Contested History to Shared Built Heritage

On June 24, we will be hosting the online lecture “German Colonial Architecture – From Contested History to Shared Built Heritage,” to which you are all cordially invited.

Built structures from the violent period of German colonialism (1884-1918) have survived until today in Africa, Asia and Oceania. In their different scales from individual architectures and urban ensembles to cultural landscapes and infrastructural systems, they have gradually turned into highly ambivalent heritage sites in today’s independent nation states.

This event unites a threefold approach to tackle the ongoing challenges in this process, from scientific discussion and public outreach, building research and architectural practice. On the basis of a joint conference in 2023 at TU Munich and its open access publication „Monuments and Sites de-colonial” (2024), it also aims at re-activating the ICOMOS Germany Working Group of „Shared Built Heritage”.

Anyone interested can easily join the English-language event by clicking the link in the attached program flyer; registration is not required.

Monuments and Sites de-colonial (2024):

<https://www.icomos.de/data/pdf/icomos-de-de-colonial-heritage-web-0225-1605-13.pdf>

Link:

<https://us02web.zoom.us/j/85795559911?pwd=mQcszMx2MeSJPPqS0lK4rap0pMNf3J.1#success>

Meeting-ID: 857 9555 9911

Kenncode: 237600

SZKOLENIE ONLINE „Budynki zabytkowe – ochrona i wykorzystanie potencjału w procesie rewitalizacji”

Jak w pełni wykorzystać potencjał budynków zabytkowych w procesie rewitalizacji, nie tracąc przy tym ich autentyczności i wartości historycznej? Co odróżnia udaną adaptację zabytku od pozornego remontu? Jakie błędy mogą zniszczyć wartość obiektu skuteczniej niż zaniedbanie? Na te pytania odpowiemy 16 czerwca 2026 roku podczas bezpłatnego szkolenia online pt. „Budynki zabytkowe – ochrona i wykorzystanie potencjału w procesie rewitalizacji”.

Szkolenie, które poprowadzi Paula Drzymała, jest poświęcone praktycznemu spojrzeniu na rolę historycznej zabudowy w rewitalizacji. Punktem wyjścia jest przekonanie, które powinno towarzyszyć każdemu procesowi rewitalizacyjnemu: zabytek nie jest problemem do utrzymania – jest kapitałem miejsca. Obszary kryzysowe w Polsce wyznaczone są przede wszystkim w centrach miast i wsi o zabytkowym charakterze. Historyczna zabudowa – kamienice, dworce, fabryki, szkoły, koszary, obiekty poprzemysłowe – bywają jednocześnie największym potencjałem i największym wyzwaniem tych obszarów. Właściwie rozpoznana struktura i zaplanowane prace mogą stać się impulsem społecznym i gospodarczym – motorem odnowy całej okolicy. Nierozważne mogą natomiast bezpowrotnie zatrzeć wartość zabytku.

Szkolenie skierowane jest:

do przedstawicieli gmin realizujących lub planujących procesy rewitalizacyjne, pracowników urzędów zajmujących się ochroną dziedzictwa, a także wszystkich zainteresowanych praktycznym wymiarem relacji między rewitalizacją a ochroną zabytków. Uczestnicy szkolenia otrzymają konkretną wiedzę o tym, jak rozpoznawać potencjał zabytkowych obiektów, jak unikać najkosztowniejszych błędów oraz jak skutecznie współpracować z konserwatorem na każdym etapie przedsięwzięcia.

Więcej informacji na stronie:

<https://nid.pl/2026/06/03/szkolenie-online-budynki-zabytkowe-rewitalizacja/>

The future of work in culture and creative economies 14 JUNE 2026, 14.00 -15.15 CEST

WEBINAR

THE FUTURE OF WORK IN CULTURE AND CREATIVE ECONOMIES

FROM FORESIGHT TO ACTION:
NAVIGATING CHANGE TOWARDS
INCLUSIVE AND CREATIVE FUTURES

ONLINE

LABOUR MARKET

10 JUNE 2026
14.00 – 15.15 CEST (GMT+2)

English

Building on the momentum of the 2025 Culture and creative economy foresight, the ITCILO and the British Council continue their collaboration to nurture and expand a global community of experts, practitioners, and policymakers engaged in the exploration of the future of cultural and creative economies.

The webinar will launch the report “Exploring Future Challenges & Opportunities for Culture & Creative Economies”, which captures the insights generated during the 2025 foresight exercise and translates them into a forward-looking reflection on the future of work in the sector.

The report unfolds as a journey that begins with an exploration of how creative work itself is being reshaped. It examines how roles, skills, workplaces, working conditions, economic models, and policy frameworks are evolving in response to technological change, shifting societal expectations, and new forms of value creation. Across these dimensions, a picture emerges of a future that is increasingly hybrid, interdisciplinary, and fluid. Creative professionals are expected to navigate across domains, combining artistic practice with technological fluency, entrepreneurial thinking, and social engagement. At the same time, this transformation brings both opportunities and tensions, including new forms of precarity, challenges in recognition and remuneration, and the need to redefine what constitutes meaningful and decent work.

More information:

<https://www.itcilo.org/events/future-work-culture-and-creative-economies>

Wydarzenia

Dni Architektury Drewnianej 2026

8 województw, ponad 30 partnerów i dziesiątki wydarzeń poświęconych architekturze drewnianej. Tegoroczna, już czwarta edycja DAD, która odbędzie się w dwa ostatnie weekendy sierpnia, połączy specjalistów, mieszkańców, właścicieli zabytków i pasjonatów drewna z całej Polski. W programie znalazły się spacer architektoniczne, warsztaty rzemieślnicze, pokazy konserwatorskie, otwarte obiekty prywatne, prelekcje i spotkania organizowane przez Narodowy Instytut Dziedzictwa, we współpracy z partnerami z różnych regionów kraju.

Dni Architektury Drewnianej to wydarzenie poświęcone promocji i ochronie ważnego dziedzictwa kulturowego, jakim jest architektura drewniana. W ramach wydarzenia wybrane obiekty są udostępniane nieodpłatnie, co pozwala szerokiej publiczności poznać ich historię oraz znaczenie w kulturze i krajobrazie. Ważnym elementem przedsięwzięcia jest także zwrócenie uwagi na codzienną pracę osób odpowiedzialnych za utrzymanie i ochronę tych budynków. Dzięki ich zaangażowaniu możliwe jest zachowanie autentycznego charakteru tych miejsc.

Wydarzenie ma również wymiar edukacyjny. Poprzez wykłady, prelekcje i warsztaty promowane są dobre praktyki związane z użytkowaniem i ochroną architektury drewnianej. Działania te wspierają rozwój wiedzy oraz budują większą świadomość społeczną w zakresie znaczenia i potrzeby ochrony tego typu dziedzictwa.

Tegoroczna edycja odbędzie się w ośmiu województwach i obejmie wydarzenia poświęcone architekturze sakralnej, uzdrowiskowej, wiejskiej i przemysłowej, a także tradycyjnym technikom ciesielskim i konserwatorskim.

Więcej informacji oraz lista zaplanowanych wydarzeń dostępna na stronie:

<https://nid.pl/2026/05/30/dad-2026-save-the-date/>

II posiedzenie Rady Programowej NID

26 maja w Warszawie odbyło się II posiedzenie Rady Programowej Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Spotkanie poświęcone było przedstawieniu najważniejszych działań Instytutu realizowanych w 2026 roku oraz dyskusji nad bieżącymi wyzwaniami związanymi z ochroną dziedzictwa kulturowego. W wydarzeniu brali udział zastępcy dyrektorki NID: Anna Zawadzka, Karol Czajkowski, dr Andrzej Siwek oraz Natalia Dzieduszycka.

Podczas obrad członkowie Rady przyjęli porządek posiedzenia oraz protokół z poprzedniego spotkania. Następnie przedstawiono najważniejsze działania prowadzone przez Narodowy Instytut Dziedzictwa w 2026 roku, w tym projekty i inicjatywy, które udało się zrealizować w ostatnich miesiącach, a także najbliższe plany związane z działalnością Instytutu.

Istotnym punktem posiedzenia była dyskusja dotycząca aktualnych działań Instytutu oraz kierunków dalszej działalności w obszarze ochrony i zarządzania dziedzictwem. W trakcie spotkania podjęto również uchwały związane z pracami Rady Programowej.

Więcej informacji na stronie:

<https://nid.pl/2026/05/28/ii-posiedzenie-rady-programowej-nid/>

W Jaworze odbyło się doroczne spotkanie opiekunów miejsc światowego dziedzictwa UNESCO w Polsce, organizowane przez Narodowy Instytut Dziedzictwa przy dużym wsparciu proboszcza Kościoła Pokoju w Jaworze – ks. Tomasza Stawiaka. Tegoroczna edycja miała szczególny charakter – zbiegła się z jubileuszem 25-lecia wpisu Kościołów Pokoju w Jaworze i Świdnicy na Listę światowego dziedzictwa UNESCO oraz 370. rocznicą poświęcenia Kościoła Pokoju w Jaworze. W wydarzeniu uczestniczyli opiekunowie i zarządcy miejsc światowego dziedzictwa UNESCO, przedstawiciele służb konserwatorskich wojewódzkich, miejskich i diecezjalnych, a także reprezentanci Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz lokalne władze samorządowe.

Spotkanie, które odbyło się w dniach 15-16 maja, było przestrzenią do rozmowy o współczesnych wyzwaniach związanych z ochroną światowego dziedzictwa.

W części merytorycznej eksperci Narodowego Instytutu Dziedzictwa przedstawili zagadnienia związane z ochroną i zarządzaniem miejscami światowego dziedzictwa UNESCO.

Następnie uczestnicy, bazując na wybranych problemach konserwatorskich, podczas warsztatów opracowywali fragment Oceny oddziaływania na dziedzictwo – analizy coraz częściej zalecanej przez Komitet Światowego Dziedzictwa.

Wydarzeniami towarzyszącymi spotkaniu były koncert jubileuszowy w Kościele Pokoju w Jaworze oraz nabożeństwo ekumeniczne z okazji 370-lecia poświęcenia tej jaworskiej świątyni.

Istotnym elementem wydarzenia było także przypomnienie, że dziedzictwo to także wspólnota i wartości budujące lokalną tożsamość. Jubileuszowe obchody w Jaworze były okazją do refleksji nad odpowiedzialnością za zachowanie miejsc światowego dziedzictwa UNESCO dla przyszłych pokoleń.

Więcej informacji na stronie:

<https://nid.pl/2026/05/18/spotkanie-opiekunow-miejsc-swiatowego-dziedzictwa-unesco-w-polsce-2/>

III Międzynarodowa Konferencja Muzeów Górniczych i Skansenów Podziemnych (ICMUM 2026) Wieliczka - Tarnowskie Góry

Przez cztery dni Wieliczka i Tarnowskie Góry stały się miejscem spotkań ekspertów, muzealników, naukowców i przedstawicieli ośrodków górniczych z ponad 20 krajów świata.

Tegoroczna edycja odbywała się pod hasłem „Dziedzictwo górnicze w szybko zmieniającym się świecie”.

Uczestnicy konferencji rozmawiali o ochronie i rewitalizacji dawnych kopalń, nowoczesnym podejściu do prezentowania historii oraz o tym, jak angażować kolejne pokolenia w poznawanie tego dziedzictwa.

Wiele uwagi poświęcono współczesnym narzędziom wspierającym ochronę i popularyzację górniczej spuścizny - od cyfrowej dokumentacji i trójwymiarowych modeli obiektów, przez interaktywne ekspozycje, po wykorzystanie sztucznej inteligencji w zarządzaniu obiektami i ich ochronie.

Współczesne kopalnie to dziś przestrzenie pełne emocji i doświadczeń, miejsca otwarte i dostępne dla wszystkich, tworzone we współpracy z lokalnymi społecznościami. Dyskusje poświęcone rewitalizacji szybów i wyrobisk udowodniły, że dawne obiekty przemysłowe mogą otrzymać nowe życie jako centra edukacji, turystyki i kultury.

Nie zabrakło również refleksji nad tradycją i tożsamością górniczą. Symbolicznym momentem konferencji było otwarcie w komorze Maria Teresa II, wystawy „Święta Barbaro, módl się za nami”, poświęconej patronce górników i żywym tradycjom górniczym w Europie.

Finał konferencji w Tarnowskich Górach przypomniał nam o czymś niezwykle ważnym - że przeszłość ma przyszłość. Dzięki pasji, wiedzy i nowoczesnym technologiom możemy chronić dziedzictwo podziemi dla kolejnych pokoleń i opowiadać o nim w sposób nowoczesny, angażujący i inspirujący.

Były to dni wyjątkowej atmosfery współpracy, wymiany doświadczeń i wspólnego myślenia o przyszłości dziedzictwa górniczego.

Więcej informacji na stronie:

<https://muzeum.wieliczka.pl/aktualnosci/iii-miedzynarodowa-konferencja-muzeow-gorniczych-i-skansenow-podziemnych-icmum-2026-1>

Zapraszamy na wyjątkowe wydarzenie organizowane z okazji Międzynarodowego Dnia Archiwów! To niepowtarzalna okazja, aby zajrzeć za kulisy pracy archiwistów, zobaczyć proces digitalizacji i konserwacji dokumentów oraz odkryć fascynujące zbiory Archiwum Akt Nowych.

9 czerwca 2026 r. Archiwum Akt Nowych
Oprowadzania: 10:00, 12:00 oraz 14:00

W programie m.in.:

- zwiedzanie pracowni konserwatorskiej i digitalizacji
- pokaz zabezpieczania dokumentów archiwalnych
- możliwość zobaczenia magazynów archiwalnych „od kuchni”
- konsultacje archiwalne i genealogiczne
- pomoc w poszukiwaniu dokumentów i informacji o zbiorach
- wystawa najważniejszych dokumentów XX wieku
- stanowiska edukacyjne dla dzieci i młodzieży
- rozmowy z archiwistami o pracy archiwum i najciekawszych zbiorach

To wydarzenie dla wszystkich zainteresowanych historią, archiwami i dziedzictwem dokumentacyjnym. Świętuj z nami Międzynarodowy Dzień Archiwów!

Więcej informacji na stronie:

<https://aan.gov.pl/wp/2026/06/03/miedzynarodowy-dzien-archiwow-w-aan-zaproszenie/>

Wystawy

Rzeźba na meblościankę

Warszawa, Muzeum Rzeźby im. Xawerego Dunikowskiego w Królikarni

14 maja – 25 października 2026

Ceramiczne pingwiny, małpy, siłacze i seksbomby zdobyły meblościanki w polskich mieszkaniach przez niemal cały okres PRL-u. Te wyjątkowe porcelanowe „rzeźby kameralne” zrobiły furorę za granicą i do dziś budzą zachwyt miłośników designu. Ich projekty zostały opracowane w połowie lat 50. XX w. w Instytucie Wzornictwa Przemysłowego w Warszawie przez zespół projektantów, w skład którego wchodził: Henryk Jędrasiak, Mieczysław Naruszewicz, Hanna Orthwein i Lubomir Tomaszewski.

Kilkaset modeli ceramicznych przedstawiających ludzi i zwierzęta odznaczało się nowoczesnym rzeźbiarskim modelowaniem i nienaśladującą dekoracją malarską. Wzory powstały z myślą o produkcji masowej. Miały być dostępne dla odbiorców indywidualnych pragnących zaaranżować swoje mieszkania zgodnie z najnowszymi trendami w sztuce i designie. Nowoczesne figurki były produkowane w dużej liczbie przez wszystkie fabryki porcelany w Polsce w latach 1956–1965.

Na wystawie zaprezentujemy zbiór pochodzący z kolekcji Muzeum Narodowego w Warszawie. Jest on wyjątkowy, ponieważ w całości składa się z pierwowzorów powstałych pod osobistym nadzorem czwórki wybitnych projektantów w Instytucie Wzornictwa Przemysłowego. To oni wykreowali charakterystyczny, powszechnie naśladowany styl i stworzyli najznakomitsze modele. Widzowie będą mogli podziwiać rzeźbiarski charakter prac i oryginalny język form wykreowany przez ich twórców.

Wystawie towarzyszą bogaty program wydarzeń i specjalna ścieżka tematyczna. Zachęcamy do zapoznania się dodatkowymi materiałami!

Więcej informacji na stronie:

<https://www.mnw.art.pl/wystawy/rzezba-na-mebloscianke,275.html>

Płytki, flizy, tafelki. Ceramiczne intermezza

Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 2 czerwca – 30 sierpnia 2026

Najcenniejsze flizy z kolekcji Muzeum Narodowego we Wrocławiu – wielobarwne hiszpańskie azulejos i błękitno-białe płytki holenderskie – można zobaczyć na tej kameralnej wystawie.

Fliza (fliz) to cienka płytka z wypalanej gliny używana najczęściej do okładania ścian. Hiszpanie poznali ten sposób zdobienia architektury w X w. za pośrednictwem arabskich najeźdźców, którzy w Europie zaszczytli rodzimą tradycję. Obcy zwyczaj w XIV stuleciu stał się nawykiem mieszkańców Półwyspu Iberyjskiego, dając asumpt powiedzeniu „no ava casa sin azulejos” (nie ma domu bez fliz), aktualnemu do dziś.

Natomiast w Holandii moda na ceramiczne płytki okładzinowe pojawiła się w XV w. wraz z zachwytem włoską majoliką. Pragmatyczni Holendrzy dekoracyjny potencjał barwnych fliz połączyli z właściwościami praktycznymi ceramiki i przenieśli płytki na ściany, układając je w miejsca narażone na wilgoć i zabrudzenia. Na początku XVII w. Holandia stała się monopolistą w produkcji ceramiki okładzinowej, a powstające tam wyroby trafiały aż do Ameryki Południowej.

Wystawa jest wyborem z liczącej 186 obiektów muzealnej kolekcji płytek ściennych i podłogowych. Zbiorem w niej największym są flizy holenderskie, głównie biało-niebieskie, z malowanymi scenami biblijnymi i rodzajowymi. W większości zostały wykonane w warsztatach fryzyjskich, które w XVIII i na początku XIX w. liczniejszą grupę klientów miały za granicą – w krajach niemieckich, Skandynawii, nawet Rosji – niż w ojczyźnie.

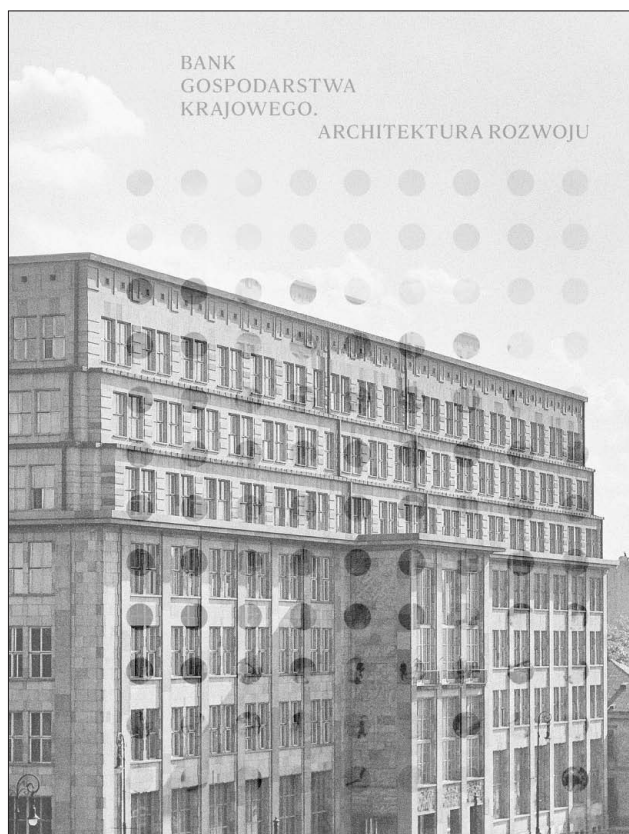
„Kolekcja fliz wrocławskiego Muzeum Narodowego, oprócz swych walorów zabytkowych i estetycznych, jest opowieścią o dziejach pomysłów i mód na odwieczną ludzką potrzebę otaczania się pięknem” – mówi dr hab. Piotr Oszczanowski, dyrektor MNWr. „Jest także opowieścią o ambicjach i snobizmach mieszkańców dawnych siedzib. Jest wreszcie również potwierdzeniem pasji kolekcjonerskiej i bardzo świadomego budowania reprezentatywnego wyboru tych urodziwych artefaktów. Do nich należą zarówno charakterystyczne wyroby holenderskie, jak i hiszpańskie”.

Ekspozycji towarzyszy katalog, który poza prezentacją obiektów z wrocławskiej kolekcji zawiera też historię zwyczaju zdobienia architektury ceramicznymi okładzinami oraz słownik fachowych terminów.

Więcej informacji na stronie:

<https://mnwr.pl/plytki-flizy-tafelki-ceramiczne-intermezza/>

Bank Gospodarstwa Krajowego. Architektura rozwoju Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki

Bank Gospodarstwa Krajowego na stałe wpisał się w historię polskiej architektury i urbanistyki. Publikacja opowiada o działalności instytucji, jej roli w rozwoju państwa na przestrzeni lat oraz ludziach, którzy ją tworzyli.

Modernistyczny gmach Banku Gospodarstwa Krajowego projektu Rudolfa Świerczyńskiego przy Alejach Jerozolimskich w Warszawie przeszedł do historii polskiej architektury. Wrażenie robi monumentalna fasada, dekoracje rzeźbiarskie, reprezentacyjne wnętrza. Książka wychodzi jednak poza kontekst słynnego budynku i opowiada o historii jednej z najważniejszych polskich instytucji.

W gronie autorów tekstów znaleźli się historycy, socjologowie, architekci i historycy sztuki, którzy poruszają takie tematy jak działalność BGK na rzecz budownictwa mieszkaniowego i przemysłu, architektura głównej siedziby i filii banku, obecnie realizowana modernizacja budynku w Warszawie, czy miastotwórcza rola tej instytucji.

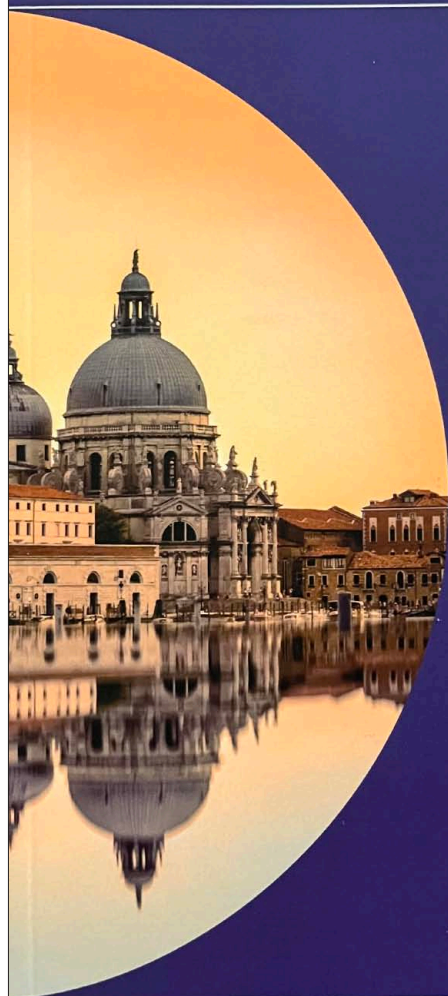
Więcej informacji na stronach:

<https://niaiu.pl/dzialalnosc/nowosc-bank-gospodarstwa-krajowego-architektura-rozwoju/>

<https://sklep.beczmania.pl/pl/p/Bank-Gospodarstwa-Krajowego.-Architektura-rozwoju/10132>

Współczesna doktryna konserwatorska w świetle Karty Weneckiej. Tom 1
Katarzyna Pałubska, Krzysztof Wielgus, Karolina Zimna-Kawecka

Katarzyna Pałubska
Krzysztof Wielgus
Karolina Zimna-Kawecka

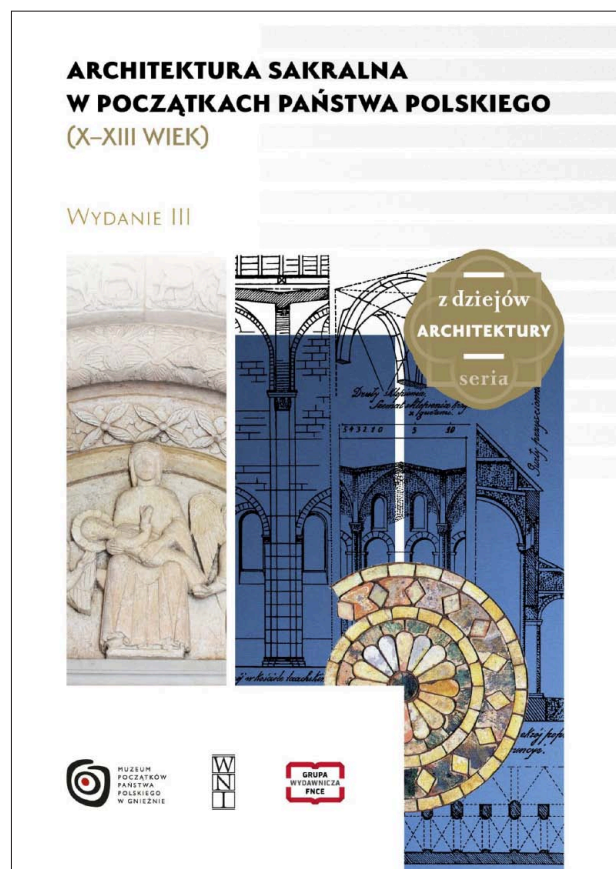

**WSPÓŁCZESNA
DOKTRYNA
KONSERWATORSKA
W ŚWIETLE KARTY
WENECKIEJ**
Tom 1

Zapraszamy do lektury pt. "Współczesna doktryna konserwatorska w świetle Karty Weneckiej. Tom 1" pod redakcją naukową dr inż. Katarzyny Pałubskiej i prof. Jakuba Lewickiego, 2025 r. Wydawcy: Wydawnictwo Naukowe UKSW i Polski Komitet Narodowy ICOMOS.

Pozycja dostępna bezpłatnie podczas najbliższych konferencji PKN ICOMOS

Architektura sakralna w początkach państwa polskiego (X–XIII wiek) Tomasz Janiak, Dariusz Stryniak

Architektura sakralna w początkach państwa polskiego to druga publikacja wydana w cyklu Z dziejów architektury. Zbiór artykułów przygotowanych przez badaczy reprezentujących różne dziedziny nauki poświęcony jest architekturze sakralnej średniowiecznej Polski.

Obszerny zbiór tekstów koncentruje się na wybranych zagadnieniach związanych z architekturą sakralną na ziemiach polskich w średniowieczu. Była ona jednym z rezultatów przemian kulturowych i ideowych zachodzących od X do XIII wieku, zapoczątkowanych przyjęciem chrztu przez Mieszka I. W publikacji, obejmującej ponad dwadzieścia artykułów, omówiono zarówno formy architektoniczne kościołów i założeń klasztornych z Małopolski, Wielkopolski, Kujaw, Pomorza i Śląska, jak i wybrane detale architektoniczne oraz postacie historyczne, które odegrały istotną rolę w rozwoju architektury. Istotnym atutem tomu jest grono autorów reprezentujących różne dyscypliny, ośrodki i instytucje naukowe, a także różne pokolenia badaczy. Takie zestawienie ukazuje zróżnicowane perspektywy badawcze wobec omawianej problematyki. Poszczególne rozdziały przynoszą podsumowania wieloletnich badań, prezentacje najnowszych odkryć, studia przypadków oraz wstępne hipotezy badawcze. Publikacja, dedykowana pamięci jednego z najwybitniejszych polskich historyków sztuki i mediewistów, prof. dr. hab. Zygmunta Świechowskiego, stanowi istotny wkład w badania nad architekturą sakralną okresu panowania Piastów.

Kolejna odsłona serii wydawniczej Z dziejów architektury stanowi wartościową lekturę nie tylko dla badaczy, lecz także dla osób zainteresowanych tą problematyką. Może również inspirować do dalszych poszukiwań i pogłębiania wiedzy o architekturze sakralnej w początkach państwa polskiego.

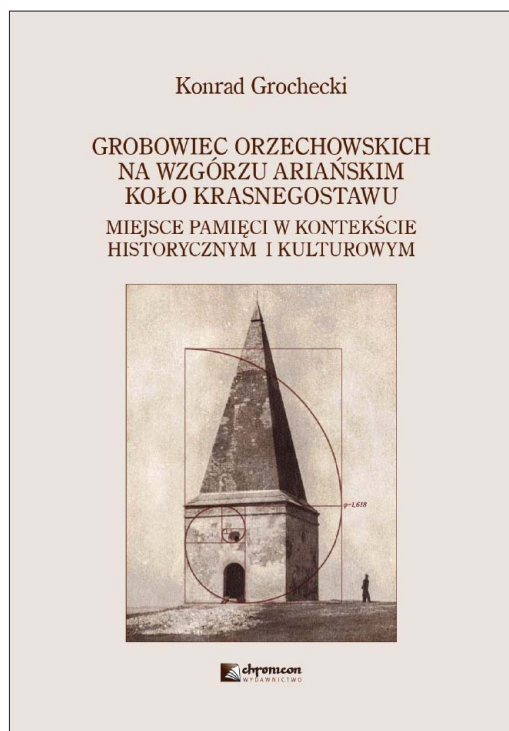
Więcej informacji na stronie:

<https://www.fnce.info/portoflio/architektura-sakralna-w-poczatkach-panstwa-polskiego/>

GROBOWIEC ORZECZOWSKICH NA WZGÓRZU ARIAŃSKIM KOŁO KRASNEGOSTAWU.

Miejsce pamięci w kontekście historycznym i kulturowym

Konrad Grochecki

Autor podjął się zadania tyleż niezwykłego, co trudnego – wyświetlenia genezy, zrekonstruowania pierwotnego kształtu oraz określenia kontekstu kulturowego i historycznego obiektu, jakim jest Grobisko na Wzgórzu Ariańskim we wsi Krynica koło Krasnegostawu. Miejsce pochówku usytuowane z dala od ludzkich siedzib, obiektu sakralnego, zarazem monument o niecodziennym kształcie architektonicznym: wydłużonej piramidy, która przypomina obelisk. Jak się dziś powszechnie uważa, miejsce przeznaczone dla podkomorzego chełmskiego Pawła Orzechowskiego, zmarłego w 1612 r. (...)

Celem Autora stało się również zbadanie znaczenia niezwykłego grobowca jako „miejsca pamięci” na przestrzeni dwóch co najmniej stuleci. Podjął się więc zadania trudnego nie tylko ze względu na jego interdyscyplinarny charakter. Trudnego również z racji zniszczeń, jakich w materialnej strukturze obiektu dokonali tak czas, jak i ludzie. Wszystko to, wraz z koniecznością zdobycia środków na badania archeologiczne, stanowić musiało nie lada wyzwanie dla młodego badacza. (...)

Na oddzielną uwagę zasługuje treść i wysoka jakość merytoryczna i techniczna części zawierającej fotografie i ryciny, jako że w wysokim stopniu ułatwia ona lekturę tekstu głównego.

(...) Otrzymaliśmy więc niezwykle ciekawą, zarazem wartościową poznawczo pracę, zbudowaną na bogatym materiale źródłowym, obejmującym kilka dyscyplin naukowych – od archeologii poprzez historiografię, na kulturoznawstwie i historii idei kończąc. Dyscyplin wykorzystanych w sposób kompetentny, krytyczny i twórczy.

Z recenzji prof. em. dr. hab. Tadeusza Cegielskiego, Instytut Historii Sztuki, Uniwersytet Warszawski

Więcej informacji na stronach:

<https://www.facebook.com/share/v/1GvuS1W5Ux/?mibextid=wwXlfr>

<https://chronicon.pl/produkt/grobowiec-orzechowskich-na-wzgorzu-arianskim-kolo-krasnegostawu-miejsce-pamieci-w-kontekście-historycznym-i-kulturowym/>

LIST OTWARTY Konferencji Dziekanów i Dyrektorów Wydziałów i Instytutów Archeologii Akademickiej w Polsce

do

W.P. Prezydenta RP Karola Nawrockiego

W.P. Marszałka Sejmu Włodzimierza Czarzastego

W.P. Marszałek Senatu Małgorzaty Kidawy-Błóńskiej

W.P. Prezesa Rady Ministrów RP Donalda Tuska

W.P. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP Marty Cienkowskiej

W.P. Parlamentarzystów i Parlamentarzystek RP

Szanowni Państwo,

Konferencja Dziekanów i Dyrektorów Wydziałów i Instytutów Archeologii Akademickiej w Polsce protestuje przeciwko wejściu w życie z dniem 1 stycznia 2027 r. nowelizacji ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (zob. Dz.U. 2024.647).

Zmiany stanu prawnego wprowadzone drogą nowelizacji oceniamy bardzo krytycznie, ponieważ:

a) naruszają one Konstytucję RP, w tym:

- zasadę równości obywateli (uprzywilejowanie jednej grupy interesariuszy, tj. poszukiwaczy),
- ochronę własności (ustawa nie chroni w adekwatny sposób własności terenów, na których dopuszcza się prowadzenie poszukiwań),
- stoją w sprzeczności z zasadą zrównoważonego rozwoju (umożliwiają wykorzystywanie zasobów dziedzictwa do celów prywatnych w sposób niekontrolowany, podczas gdy zadaniem Państwa jest dbałość o zachowanie zasobów dla kolejnych generacji),

b) naruszają standardy ochrony dziedzictwa archeologicznego zapisane w Europejskiej Konwencji Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego z La Valetta, z dnia 16 stycznia 1992 r., przyjęte przez Rzeczpospolitą Polską – Dz.U. 1996.120.564 (Polska zobowiązała się m.in. zapobiegać niedozwolonemu obiegowi dziedzictwa archeologicznego oraz zapewnić naukowy charakter wykopalisk i poszukiwań archeologicznych),

c) zdeorganizują istniejący system ochrony zabytków, którego skuteczność już obecnie pozostawia wiele do życzenia,

d) doprowadzą do dramatycznego uszczuplenia środków finansowych, przeznaczonych na ochronę zabytków (m.in. system nagród dla znalazców, w tym przewidywany skokowy przyrost wniosków oraz konieczność zapewnienia etatów do ich administracyjnej obsługi lub kosztów procesowych wynikających z ewentualnymi niedociągnięciami w tym zakresie);

e) pomimo dwukrotnego przesunięcia daty wejścia w życie ustawy, nadal nie został przygotowany system informatyczny, rejestr poszukiwań oraz aplikacja, wskazane w nowelizacji, po stworzeniu wymagający przecież jeszcze odpowiedniego przetestowania, co spowoduje poważne kontrowersje odnośnie do trybu zgłoszeń do rejestru poszukiwań.

Nade wszystko jednak zmiany przyczynią się do dramatycznych i nieodwracalnych strat w archeologicznym dziedzictwie kulturowym Polski, które jest nieodnawialne. Państwo polskie straci kontrolę nad swoją własnością!

Co więcej, koszty wynikające z wejścia w życie nowelizacji spadną na społeczeństwo, co w dobie niestabilnej sytuacji międzynarodowej i wyzwań w zakresie gospodarki ocenić należy zdecydowanie negatywnie. Dalsze argumenty prawne znaleźć można na stronie: <https://www.ratuj-zabytki.pl/>

Apelujemy do Parlamentarzystów i Parlamentarzystek RP, oraz wszystkich adresatów niniejszego pisma – ponad podziałami – o przywrócenie stanu prawnego sprzed nowelizacji ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Ustawa z 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami), tak by umożliwić opracowanie nowelizacji, która uwzględni postulaty środowisk archeologów, muzealników i specjalistów ochrony zabytków. Świadomi ułomności dotychczasowych regulacji prawnych jesteśmy zdania, że należy włączyć do systemu ochrony zabytków różnych interesariuszy. Niezbędne jest podjęcie przez MKiDN dyskusji z ich reprezentantami (instytucjami i stowarzyszeniami) w celu wypracowania nowego modelu ochrony dziedzictwa. Deklarujemy poświęcenie także temu zagadnieniu Kongresu Archeologii Polskiej, który odbędzie się w czerwcu 2027 r.

/-/ dr hab. Jarosław Bodzek, prof. UJ, Dyrektor Instytutu Archeologii UJ

/-/ prof. dr hab. Wojciech Chudziak, Dyrektor Instytutu Archeologii UMK

/-/ dr hab. Bartosz Kontny, prof. UW, Dziekan Wydziału Archeologii UW

/-/ dr hab. Marcin Majewski, prof. US, Kierownik Katedry Archeologii US

/-/ prof. dr hab. Anna Marciniak-Kajzer, Dyrektor Instytutu Archeologii UŁ

/-/ prof. dr hab. Mirosław Masojć, Dyrektor Instytutu Archeologii UWroc.

/-/ prof. dr hab. Andrzej Michałowski, Dziekan Wydziału Archeologii UAM

/-/ dr hab. Marcin Szeliga, Dyrektor Instytutu Archeologii UMCS

/-/ dr hab. Katarzyna Trybała-Zawiślak, prof. UR, Dyrektor Instytutu Archeologii UR

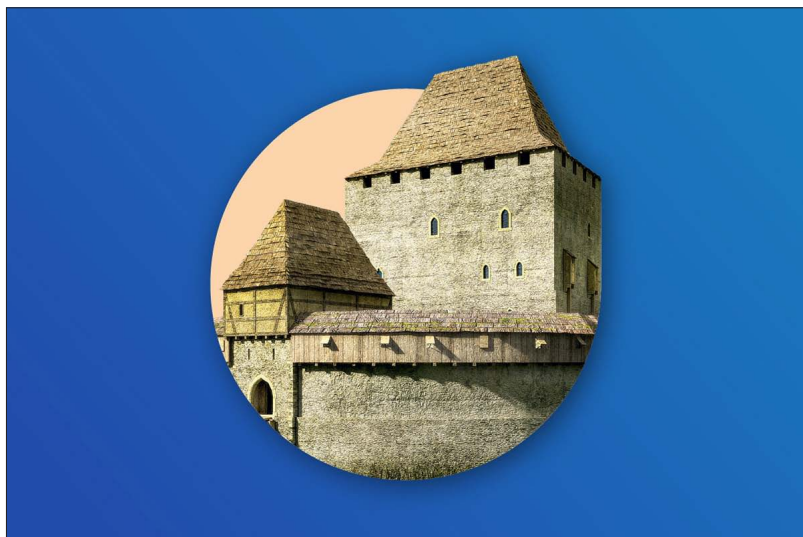
/-/ dr hab. Marcin Wąs, prof. UG, Dyrektor Instytutu Archeologii UG

/-/ dr hab. Fabian Welc, prof. UKSW, Dyrektor Instytutu Archeologii UKSW

5 maja 2026 r.

Informacje na stronie:

<https://www.archeologia.uw.edu.pl/konferencja-dziekanow-i-dyrektorow-wydzialow-i-instytutow-archeologii-akademickiej-w-polsce/>

Europejskie Dni Archeologii (#EDA) to cykl wydarzeń organizowanych co roku w trzeci weekend czerwca. W tym roku spotkamy się 12-14 czerwca. Archeolodzy i edukatorzy umożliwią zwiedzającym bezpośredni kontakt z zabytkami sprzed tysięcy lat – oprowadzą po wystawach archeologicznych, zaproszą na prelekcje, warsztaty i pikniki prezentujące bogactwo dziedzictwa archeologicznego. Otworzą także drzwi pracowni i magazynów zwykle niedostępnych dla zwiedzających.

Celem EDA jest przyciągnięcie do dziedzictwa archeologicznego osób dotychczas niezainteresowanych oraz pokazanie różnorodności współczesnej archeologii z jej coraz szerszym polem zainteresowań, rozwijającym się wachlarzem metod badawczych i rosnącą świadomością korzyści, które można uzyskać dzięki badaniom archeologicznym.

Wydarzenia organizowane pod szyldem EDA wykraczają zwykle poza standardowy program instytucji archeologicznych. Są profilowane pod kątem różnych grup odbiorców, dlatego atrakcje dla siebie znajdują rodziny z dziećmi, młodzież, i dorośli.

Europejskie Dni Archeologii w Polsce ciągle się rozwijają. W 2024 ponad 65 organizatorów przygotowało ponad 150 wydarzeń. Rok temu ponad 80 organizatorów i współorganizatorów przygotowało dla zwiedzających na 200 wydarzeń.

Niezależnie od tego, czy uda nam się pobić kolejny rekord, EDA 2026 to możliwość poznania materialnych śladów przeszłości i zajmujących się nimi badaczy i muzealników.

Do zobaczenia w czerwcu!

Więcej informacji na stronie:

<https://nid.pl/wydarzenie/europejskie-dni-archeologii-eda-2026/>

Szanowni Państwo,

w imieniu Fundacji Archeologicznej Archeo chcielibyśmy serdecznie podziękować za inspirujące spotkanie podczas konferencji oraz za życzliwe przyjęcie naszego wystąpienia dotyczącego kondycji archeologii w Polsce, ochrony dziedzictwa archeologicznego oraz relacji między archeologią a inwestycjami.

W czasie rozmów kuluarowych pojawił się pomysł zorganizowania w Jaworze roboczego spotkania poświęconego aktualnemu stanowi archeologii polskiej - zarówno z perspektywy badań terenowych, ochrony konserwatorskiej, jak i wyzwań systemowych, z którymi mierzy się nasze środowisko.

Będziemy wdzięczni za przekazanie tej informacji uczestnikom konferencji, którzy mogliby być zainteresowani udziałem w takim spotkaniu lub dalszą współpracą. Osoby zainteresowane prosimy o kontakt z nami pod adresem: mlesiuk@wp.pl

Chcielibyśmy, aby było to spotkanie robocze, otwarte na rozmowę, wymianę doświadczeń i próbę wypracowania praktycznych wniosków dotyczących przyszłości ochrony dziedzictwa archeologicznego oraz statusu i zasad zawodowych archeologa.

z wyrazami szacunku

Mariusz Łesiuk

Wydobyto ją z dna Bałtyku. Waży ponad 216 kg

Beczkę wydobyto z dna Bałtyku na głębokości ok. 18 m podczas prowadzonej od marca kampanii badań UXO (Unexploded Ordnance), związanej z przygotowaniem do budowy morskiej części pierwszej polskiej elektrowni jądrowej. Według PAP prace te mają na celu wykrycie i unieszkodliwienie niebezpiecznych obiektów w rejonie inwestycji. Beczkę z żelaznym ładunkiem wyciągnęli nurkowie pracujący pod nadzorem archeologicznym.

Jak podaje PAP, znaleziona na Bałtyku beczka ma ok. 70 cm wysokości, 40 cm średnicy i waży ponad 216 kg. W jej wnętrzu znajdują się najprawdopodobniej bryłki żelaza typu osmund. Na denku zachowały się znaki kupieckie, tzw. merki, używane do końca XVII w. m.in. do oznaczania towarów przewożonych drogą morską. To właśnie te oznaczenia mogą pomóc badaczom w dokładniejszym określeniu pochodzenia ładunku.

Eksperci z Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku przypuszczają, że mamy do czynienia z częścią ładunku jednego z późnośredniowiecznych lub wczesnonowożytnych statków handlowych żeglujących po Bałtyku. Niewykluczone, że jednostka płynęła ze Szwecji, choć na potwierdzenie tej hipotezy potrzebne będą szczegółowe analizy materiału i znaków kupieckich.

Za dalsze losy znaleziska odpowiada Dział Konserwacji Muzealiów Narodowego Muzeum Morskiego. Specjaliści wyjaśniają, że w przypadku tego typu znalezisk trzeba osobno potraktować elementy wykonane z drewna i z metalu. - Konserwacja drewna i metalu to zupełnie inne procesy - powiedziała Irena Rodzik z Działu Konserwacji Muzealiów NMM.

Więcej informacji na stronie:

<https://turystyka.wp.pl/wydobyto-ja-z-dna-baltyku-wazy-ponad-216-kg-7282957608331296a>

<https://www.pap.pl/aktualnosci/pomorskie-beczka-z-ladunkiem-z-dna-baltyku-zostanie-zbadana-w-muzeum-morskim-w-gdansku>

Tajemnicze znalezisko na dziedzińcu Pałacu Brühla w Warszawie

Podczas prac archeologicznych na dziedzińcu Pałacu Brühla odnaleziono różę wiatrów. To najciekawsze i najbardziej tajemnicze znalezisko, dlatego, że zupełnie się go tam nie spodziewaliśmy - powiedział PAP rzecznik spółki Pałac Saski Sławomir Kuliński.

W okolicy dawnego Pałacu Brühla prowadzone są prace archeologiczne związane z planami jego odbudowy.

- Od samego początku badania przynoszą nam niesamowite odkrycia i niesamowite znaleziska. Na samym dziedzińcu, na samym środku, znaleźliśmy tak naprawdę najciekawsze, najbardziej tajemnicze znalezisko, dlatego, że zupełnie się go tam nie spodziewaliśmy - zaznaczył Kuliński.

Wyjaśnił, że praktycznie cały dziedziniec pałacu został skuty. Częściowo w 1944 r. przez niemieckie wojska wycofujące się z Warszawy, a częściowo, po wojnie, kiedy teren ten był sprzątanym i przygotowywanym do zasypania.

- I na samym środku dziedzińca odnaleźliśmy różę wiatrów, którą zaprojektował Bohdan Pniewski, która pojawiała się również później w klatce schodowej Pałacu Brühla czy wykończeniach podłóg. Odkryta róża wiatrów pozwala nam całkowicie zorientować wszystkie elementy tego dziedzińca - przekazał Kuliński.

Archeolodzy odkopali także oryginalny bruk i oryginalne płyty granitowe, które pojawiły się w tym miejscu w trakcie przebudowy Bohdana Pniewskiego w latach trzydziestych XX w.

- Po tych płytach i po tych schodach, które można zobaczyć schodził sam minister Beck, schodził prawdopodobnie król Rumunii - Karol II z dynastii Hohenzollern-Sigmaringen oraz następca tronu księżę Michał, ale też Joachim von Ribbentrop w trakcie swojej ostatniej wizyty w Warszawie przed wybuchem II wojny światowej - podkreślił rzecznik.

Wyjaśnił, że takie znaleziska są cenne, ponieważ pozwalają zbadać materiał, z którego wykonany był dziedziniec.

Podczas prac archeologicznych odsłonięto także fragment murów będących częścią przedwojennego ogrodu MSZ, co jest istotną informacją dla architektów, ponieważ pokazuje realną granicę ogrodu i pozwala zweryfikować rzeczywiste wymiary względem materiałów archiwalnych, takich jak plany czy fotografie.

Więcej informacji na stronie:

<https://www.pap.pl/aktualnosci/warszawa-tajemnicze-znalezisko-na-dziedzincu-palacu-bruhla-wideo>

Zmiany w przepisach dotyczących ochrony zabytków od 3 czerwca 2026 r.

Informujemy, że z dniem 3 czerwca 2026 r. wchodzi w życie ustawa z dnia 9 października 2025 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2025 r. poz. 1673), wprowadzająca istotne zmiany dotyczące obowiązku uzyskiwania pozwoleń wojewódzkiego konserwatora zabytków.

W pierwszej kolejności nowelizacja wprowadza instytucję milczącego załatwienia sprawy w postępowaniach dotyczących działań określonych obecnie w art. 36 ust. 1 pkt 2, 7 oraz 9–11 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (UOZ). Oznacza to, że w przypadku zgłoszenia zamiaru podjęcia określonych działań, brak wniesienia sprzeciwu przez wojewódzkiego konserwatora zabytków w terminie 60 dni będzie równoznaczny z wyrażeniem zgody.

Pomimo uproszczenia i przyspieszenia procedury administracyjnej, wojewódzki konserwator zabytków zachowuje prawo do wniesienia sprzeciwu, w szczególności w sytuacjach mogących prowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia dziedzictwa kulturowego.

Od dnia 3 czerwca 2026 r. instytucja milczącego załatwienia sprawy będzie miała zastosowanie do następujących działań:

- wykonywania robót budowlanych w otoczeniu zabytku (art. 36 ust. 1 pkt 2 UOZ);
- trwałego przeniesienia zabytku ruchomego wpisanego do rejestru zabytków, z naruszeniem tradycyjnie ukształtowanego wystroju wnętrza, w którym zabytek się znajduje (art. 36 ust. 1 pkt 7 UOZ);
- zmiany przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru zabytków lub sposobu korzystania z tego zabytku (art. 36 ust. 1 pkt 9 UOZ);
- umieszczania na zabytku wpisanym do rejestru zabytków urządzeń technicznych, tablic reklamowych, urządzeń reklamowych oraz napisów (art. 36 ust. 1 pkt 10 UOZ);
- podejmowania innych działań mogących prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru zabytków, z wyłączeniem usuwania drzew lub krzewów z nieruchomości albo jej części wpisanej do rejestru zabytków, która nie stanowi parku, ogrodu ani innej formy zaprojektowanej zieleni (art. 36 ust. 1 pkt 11 UOZ).

Ponadto nowelizacja przewiduje wydawanie przez wojewódzkiego konserwatora zabytków jednej decyzji obejmującej usunięcie drzew lub krzewów z terenów wpisanych do rejestru zabytków parków, ogrodów lub innych form zaprojektowanej zieleni – w odniesieniu do tych samych drzew lub krzewów.

Więcej informacji na stronach:

<https://www.gov.pl/web/wuoz-w-kielcach/zmiany-w-przepisach-dotyczacych-ochrony-zabytkow-od-3-czerwca-2026-r>

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20250001673>

Nowe wpisy na Krajowej liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz Krajowym rejestrze dobrych praktyk w ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego

Decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Krajowa lista niematerialnego dziedzictwa kulturowego wzbogaciła się o 3 kolejne elementy. Są to: Wycinankarstwo kurpiowskie z Puszczy Białej, Tradycyjna plastyka obrzędowa i zdobnicza Pałuk oraz Tradycja wylewania i noszenia świec olbrzymek w Tyszowcach. Natomiast na Krajowy rejestr dobrych praktyk w ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego trafiła Działalność dokumentacyjna Polskiego Radia podczas Ogólnopolskiego Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym w latach 1970 – do chwili obecnej.

Krajowy rejestr dobrych praktyk to platforma wymiany doświadczeń oraz inspiracji dla instytucji, organizacji, stowarzyszeń, grup czy wspólnot oraz wszystkich zainteresowanych ochroną niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Obecnie polski rejestr liczy 14 pozycji, w tym jeden najnowszy, przedstawiony powyżej.

Więcej informacji na s tronie:

<https://nid.pl/2026/06/02/nowe-wpisy-na-krajowej-liscie/>

Więcej o niematerialnym: <https://niematerialne.nid.pl>

Znamy wyniki II naboru do programu „Ochrona zabytków 2026”

Ponad 2,9 mln zł przekażemy na realizację 37 zadań w ramach II naboru na refundację prac przy zabytkach nieruchomości i ruchomych z programu „Ochrona zabytków 2026”. Do rozdysponowania w ramach rezerwy ministra pozostało 564 tys. zł. Tegoroczny budżet programu wraz ze środkami przekazanymi w ramach I naboru wyniósł łącznie 205,3 mln zł.

Ochrona zabytków priorytetem resortu kultury

Program „Ochrona zabytków” jest skierowany do właścicieli i posiadaczy zabytków wpisanych do rejestru zabytków i wymagających przeprowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych. Celem programu jest zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego poprzez konserwację i rewitalizację zabytków nieruchomości i ruchomych oraz ich udostępnianie na cele publiczne. Beneficjentami programu są osoby fizyczne, instytucje kultury, jednostki samorządu terytorialnego, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe.

W 2026 roku w ramach programu przeprowadziliśmy dwa nabory:

„Ochrona zabytków nieruchomości i ruchomych 2026” (prace planowane),
„Ochrona zabytków nieruchomości i ruchomych 2026” (refundacje).

Więcej informacji na stronie:

<https://www.gov.pl/web/kultura/znamy-wyniki-ii-naboru-do-programu-ochrona-zabytkow-2026>

Muzeum Zamkowe w Malborku zwycięzcą 46. Konkursu na Wydarzenie Muzealne Roku „Sybilla”

Jury pod przewodnictwem Roberta Kostro nagrodiło najlepsze przedsięwzięcia muzealne zrealizowane w 2025 roku. W tegorocznej edycji konkursu zgłoszono ponad 150 projektów z całej Polski. Oceniano przedsięwzięcia w sześciu kategoriach konkursowych: konserwacja i ochrona dziedzictwa kultury, edukacja, projekty naukowo-badawcze, nowe i zmodernizowane wystawy stałe, wystawy czasowe oraz inwestycje.

Nagrodę GRAND PRIX otrzymało Muzeum Zamkowe w Malborku za wystawę „HOŁD 500. Historia – Kultura – Pamięć”.

Pełna lista nagrodzonych dostępna na stronie:

<https://www.gov.pl/web/kultura/muzeum-zamkowe-w-malborku-zwyciezca-46-konkursu-na-wydarzenie-muzealne-roku-sybilla>

Konkurs „Sybilla”

Konkurs na Wydarzenie Muzealne Roku „Sybilla” należy do najważniejszych i najbardziej prestiżowych inicjatyw wyróżniających osiągnięcia polskich muzeów. Organizowany przez Narodowy Instytut Muzeów oraz pod patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego konkurs, od 46 lat pełni nie tylko funkcję nagrody dla najwybitniejszych realizacji, lecz także stanowi istotną platformę podsumowania aktywności całego środowiska muzealniczego. To właśnie tutaj spotykają się najciekawsze projekty – od wybitnych wystaw i nowoczesnych inwestycji infrastrukturalnych, przez innowacyjne działania edukacyjne, po znaczące przedsięwzięcia badawcze i wzorcowo przeprowadzone prace konserwatorskie.

Więcej informacji dostępne także na stronie:

<https://nim.gov.pl/dzialalnosc/konkursy/konkurs-na-wydarzenie-muzealne-roku-sybilla>

Znamy laureatów 27. edycji Konkursu „Laur Konserwatorski 2026” organizowanego przez Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Gospodarze trzech zabytków - drewnianego kościoła w Żabiance, murowanej bramy-dzwonnicy w Kodniu oraz kościoła i dzwonnicy w Goraju - zostali laureatami 27. edycji „Lauru Konserwatorskiego”. Nagroda przyznawana jest za wybitne osiągnięcia w dziedzinie ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego.

Podczas uroczystości, która odbyła się 29 maja br. w Lublinie, Bożena Żelazowska, sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, generalna konserwator zabytków, wręczyła także odznaki „Za opiekę nad zabytkami”.

W tegorocznej 27. edycji Konkursu „Laur Konserwatorski” laureatami zostali:

- Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Żabiance – za kompleksowe prace badawcze, konserwatorskie i roboty budowlane przy drewnianym kościele parafialnym w Żabiance;
- Gmina Kodeń – za prace konserwatorskie przy murowanej bramie-dzwonnicy w Kodniu, będącej pozostałością nieistniejącego zespołu cerkiewnego pw. św. Michała Archanioła;
- Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja Apostoła w Goraju - za prace konserwatorskie i roboty budowlane przy kościele parafialnym i dzwonnicy.

Konkurs „Laur Konserwatorski”

Wojewódzki Konkurs Otwarty „Laur Konserwatorski” został ustanowiony w 2000 roku przez Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Konkurs jest organizowany pod patronatem honorowym Generalnego Konserwatora Zabytków, Wojewody Lubelskiego i Marszałka Województwa Lubelskiego.

Nagroda w formie wykonanej z brązu plakietki okolicznościowej i aktu nadania przyznawana jest właścicielom zabytków, którzy zapewnili wysoki poziom prac konserwatorskich i restauratorskich oraz osiągnęli wyróżniający się efekt konserwatorsko-estetyczny. Konkurs to również okazja, by promować dobre praktyki związane z ochroną zabytków oraz upowszechnianiem wiedzy o materialnym i niematerialnym dziedzictwie kulturowym Lubelszczyzny.

Więcej informacji oraz pełna lista osób uhonorowanych dostępna na stronie:

<https://www.gov.pl/web/kultura/znamy-laureatow-konkursu-laur-konserwatorski-2026>

Czworo patronów 2027 roku.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej podjął uchwały ustanawiające patronów 2027 roku, po raz kolejny wyróżniając postaci oraz zjawiska ważne dla polskiej historii, kultury oraz życia społecznego. Zgodnie z decyzją senatorów rok 2027 będzie obchodzony jako Rok: Antoniego Patka, Magdaleny Abakanowicz, Andrzeja Wróblewskiego, ks. Franciszka Blachnickiego oraz Świadomości i Bezpieczeństwa Informacyjnego.

Antoni Patek - mistrz zegarków

Wśród patronów 2027 roku znalazł się również Antoni Patek współtwórca marki Patek Philippe i uczestnik powstania listopadowego, odznaczony Krzyżem Złotym Orderu Virtuti Militari. „Założona przez niego manufaktura zegarmistrzowska nie tylko zdobyła międzynarodową renomę, a jej wytwory stały się symbolem luksusu, ale była ściśle powiązana z ideą podtrzymywania tożsamości narodowej - miejscem spotkań Polaków oraz symbolem ich obecności w Europie”.

Magdalena Abakanowicz rzeźbiarka światowej sławy

Wśród czterech osób znalazła się jedynie jedna kobieta - to Magdalena Abakanowicz - pionierka nowoczesnej rzeźby i twórczyni oryginalnego, rozpoznawalnego na całym świecie języka artystycznego, znana z unikatowych form przestrzennych zwanych „abakanami”, które przyniosły jej międzynarodowe uznanie i na trwałe wpisały się w historię sztuki XX i XXI wieku. Senatorowie postanowili docenić niezwykłą wyobraźnię i odwagę twórczą artystki, której dzieła zrewolucjonizowały postrzeganie tkaniny artystycznej oraz rzeźby. „Monumentalne kompozycje Magdaleny Abakanowicz stanowią poruszającą refleksję nad kondycją człowieka, jego tożsamością, samotnością oraz relacjami z ludźmi” - napisano w uzasadnieniu. W uchwale podkreślili jej zasługi jako pedagogożki i mentorki wielu pokoleń artystów, a także ambasadorki polskiej sztuki na świecie.

Andrzej Wróblewski - malarz aktualny i ważny

Rok 2027 to również czas, na który przypada 100. rocznica urodzin i 70. rocznica śmierci Andrzeja Wróblewskiego, malarza. W uzasadnieniu wyboru zauważono, że w dzisiejszym świecie pełnym konfliktów i okrucieństwa, malarstwo Wróblewskiego pozostaje niezmiernie aktualne i ważne.

Ks. Franciszek Blachnicki - twórca Ruchu Światło-Życie

2027 rok to również 40. rocznica śmierci księdza Franciszka Blachnickiego, twórcy Ruchu Światło-Życie. W czasie wojny był więźniem obozu Auschwitz. Po wojennych czasach przyjął święcenia kapłańskie. Był prześladowany przez Służby Bezpieczeństwa PRL. Angażował się w pomoc osobom walczącym z uzależnieniami i promował wartości chrześcijańskie.

Rok Świadomości i Bezpieczeństwa Informacyjnego

Senat dostrzegł również znaczenie informacji dla funkcjonowania współczesnego społeczeństwa, a także rosnące zagrożenie dezinformacją, fake newsami. Zdecydowano, że rok 2027 będzie również Rokiem Świadomości i Bezpieczeństwa Informacyjnego, czasem podnoszenia kompetencji obywateli w zakresie bezpiecznego korzystania z informacji i technologii cyfrowych.

Więcej informacji na stronach:

<https://www.gov.pl/web/plastykgdunia/magdalena-abakanowicz-wsrod-patronow-roku-2027>

<https://www.polskieradio.pl/10/216/Artykul/3686449,czworo-patronow-2027-roku-wsrod-nich-jedna-kobieta-magdalena-abakanowicz>

Na kolejną edycję SOZklubu – spotkanie dla osób społecznie zaangażowanych w opiekę nad zabytkami – zapraszamy w czerwcu do Lublina! Do udziału zachęcamy wszystkich, którzy chcą działać społecznie na rzecz dziedzictwa kulturowego, dowiedzieć się więcej o funkcjonowaniu systemu ochrony zabytków, współpracy ze służbami konserwatorskimi oraz możliwościach pozyskiwania środków na działania społeczne związane z ochroną zabytków.

Pierwszy dzień wydarzenia poświęcony będzie prezentacji działań organizacji społecznych i społeczników. Spotkanie odbędzie się w Muzeum Osiedli Mieszkaniowych, gdzie uczestnicy zaprezentują swoje doświadczenia i dobre praktyki związane z ochroną dziedzictwa.

W sobotę zapraszamy do Baobabu – miejsca spotkań i budowania więzi między mieszkańcami Lublina. Tematem rozmów będzie najmłodsze dziedzictwo kulturowe oraz różnorodne formy jego ochrony. Uczestnicy wezmą również udział we wprowadzeniu do społecznej opieki nad zabytkami.

W programie przewidziano także spacer po Ogrodzie Saskim oraz osiedlach Słowackiego i Mickiewicza, a także zwiedzanie siedziby Baobabu – dawnego Banku Rzemiosła i Handlu.

Więcej informacji na stronie:

<https://nid.pl/2026/06/02/sozklub-w-lublinie/>

Informacje ze Świata

Sąd orzekł, że miasto widmo „Fordlandia” musi zostać odrestaurowane

Brazylijski sąd nakazał władzom federalnym i lokalnym odrestaurowanie i ochronę Fordlandii, ambitnego miasta amazońskiego założonego prawie sto lat temu przez amerykańskiego przemysłowca Henry'ego Forda.

Prokuratorzy uznali tę decyzję za kamień milowy w ochronie dziedzictwa kulturowego tego miejsca. Fordlandia, obecnie miasto widmo i dzielnica Aveiro, została założona w 1927 r. w północnym stanie Pará, przez Ford Motor Company. Została pomyślana jako metropolia zajmująca się wydobyciem kauczuku, zapewniająca stałe dostawy naturalnego kauczuku do opon, została zaprojektowana tak, aby przypominała idylliczne amerykańskie przedmieścia.

Niegdyś trzecia co do wielkości osada w Amazonii upadła i została opuszczona z powodu chorób, które spustoszyły plantacje kauczukowca. Rząd brazylijski nabył to miejsce w 1945 r.

Batalia prawna rozpoczęła się w 2015 r., kiedy brazylijska prokuratura federalna w Pará pozwała krajową agencję ds. dziedzictwa architektonicznego IPHAN i miasto Aveiro za zaniedbanie w zakresie ochrony Fordlandii i zażądała nadania jej statusu chronionego.

Prokuratura stwierdziła: „Fordlandia to przełomowy rozdział w historii Brazylii i światowego przemysłu. Projekt był amerykańską próbą podważenia brytyjskiego monopolu na rynku kauczuku, polegającą na dostarczeniu najnowocześniejszej infrastruktury – w tym szpitala, bieżącej wody, elektryczności i kina – do serca Amazonii w latach 20. XX wieku”.

Po ponad dziesięciu latach postępowania prawnego sędzia w Pará wydał nakaz dwa tygodnie temu. Mimo że Fordlandia nie została oficjalnie uznana za obiekt dziedzictwa kulturowego, sąd stwierdził, że ma ona znaczenie historyczne, kulturowe i architektoniczne, które zgodnie z brazylijską konstytucją muszą być chronione.

Orzeczenie nakłada na rząd i gminę obowiązek opracowania i wdrożenia planu naprawczego dla powiatu, pod groźbą kar finansowych za nieprzestrzeganie go.

Informacje na stronie:

<https://www.independent.co.uk/news/world/americas/fordlandia-henry-ford-amazon-ghost-town-brazil-court-b2986218.html>

<https://www.roadandtrack.com/news/a71462127/brazilian-court-orders-nation-to-restore-preserve-fordlandia-henry-ford-amazon-city/>

Mozaika z Fabryki Dywanów w Kowarach zostanie zabytkiem. Rozpoczęto postępowanie

Wreszcie, szansa na przełom w sprawie kowarskiej mozaiki - Daniel Gibski, dolnośląski konserwator zabytków, rozpoczął postępowanie ws. wpisu ceramicznego dywanu do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego. O decyzji poinformowano za pośrednictwem facebooka

Od paru tygodni na rzecz mozaiki prężnie działali mieszkańcy Kowar i nie tylko. WKZ odniósł się też do ich zaangażowania: Wspólny, niezwykle głośny i zdeterminowany głos mieszkańców Kowar, lokalnych stowarzyszeń oraz obrońców powojennego modernizmu to zjawisko absolutnie bezprecedensowe w skali całego kraju. Gotowość do aktywnego działania i zaangażowanie w obronę tożsamości Kowar pokazały, że dziedzictwo przemysłowe to nie „relikt przeszłości”, ale żywa i ważna część lokalnej kultury. To również piękny dowód na to, jak wielką moc ma społeczna odpowiedzialność za historię.

Czy mozaika ma szansę na zostanie zabytkiem po zakończeniu postępowania? Można się spodziewać, że niemal 100-procentowe. Rozpoczęcie postępowania to w jej przypadku bardziej formalność. Gibski wprost pisze w komunikacie: powinna być zachowana dla przyszłych pokoleń. Jej utrata byłaby nieodwracalną stratą dla dziedzictwa kulturowego Dolnego Śląska. Po zakończeniu procedury zostanie zabytkiem ruchomym.

Więcej informacji na tronie:

<https://architektura.muratorplus.pl/krytyka/mozaika-z-fabryki-dywanow-w-kowarach-zostanie-zabytkiem-rozpoczeto-postepowanie-aa-4k83-scUH-f4TE.html>

Dom Witolda Cęckiewicza w likwidacji. To tylko wierzchołek góry lodowej Krakowa

Dom wybitnego krakowskiego architekta Witolda Cęckiewicza jest likwidowany. Na sprzedaż na facebookowej grupce wystawiane są jego meble, pamiątki, przedmioty. Co robi miasto? Nic. Co robią służby konserwatorskie? Nic. Co robi środowisko? Załamuje ręce. Bo tak już po prostu w Krakowie jest. Że z dawnej potęgi krakowskiej architektury został gruz i śmietnik. I likwidacje archiwów, mieszkań, domów architektów.

Sprawa jest o tyle przykra, że ledwie parę tygodni temu w Polskiej Akademii Nauk odbyła się sesja upamiętniająca Witolda Cęckiewicza z okazji 102. rocznicy jego urodzin. Wypowiadali się jego współpracownicy, asystenci, uczniowie. Przez kilka godzin prezentowali i analizowali jego dorobek zarówno architektoniczny, jak i urbanistyczny. Niewielka sala była wypakowana po brzegi. Wśród wypowiadających się i słuchaczy znamienite postaci.

Więcej informacji na stronie:

<https://architektura.muratorplus.pl/krytyka/dom-witolda-ceckiewicza-w-likwidacji-to-tylko-wierzcholek-gory-lodowej-krakowa-aa-Bfms-N3Mt-kFwd.html>

20 kwietnia 1826 roku zmarł Zygmunt Vogel, przez przyjaciół i króla nazywany „Ptaszkiem”. Najbardziej znany jest ze swoich sielskich akwareli i rysunków, na podstawie których po II wojnie światowej odbudowano niektóre budynki w stolicy. Artysta nie ograniczał się jednak wyłącznie do malarstwa - swoich sił próbował w litografii, projektował katafalki, a także spełniał się w roli wykładowcy.

Najwięcej akwareli oraz szkiców Vogla przedstawia Warszawę – miasto, w którym spędził większość swojego życia. Malarz uwieczniał zarówno zabudowania miejskie (na przykład ulicę Nowy Świat czy Krakowskie Przedmieście), jak i okoliczne krajobrazy – te ostatnie znajdują się między innymi na obrazkach „Widok Młocin” i „Bielany”. Dzięki artyście możemy podziwiać miejsca, które już dzisiaj nie istnieją – ratusz na placu Grzybowskim, Bramę Poboczną, która niegdyś stała na Podwalu, a także fragment ogrodu Powązki założonego przez Izabellę Czartoryską.

Vogel jednak najchętniej malował Łazienki Królewskie – jego dzieła o tej tematyce powstały w latach 1794-1795 i w roku 1801. Rysunki przedstawiają obiekty architektoniczne znajdujące się na terenie ogrodu (Biały Domek, most z pomnikiem Jana III, amfiteatr i Pałac na Wyspie), ale również scenki rodzajowe – spacerujących lub pływających łodziami ludzi i bawiące się dzieci. Akwarele Vogla były kiedyś żywe, wyraziste, jednak z biegiem lat wyblakły.

Co ciekawe, to właśnie na podstawie warszawskich prac Vogla po II wojnie światowej odbudowywano stolicę. Dzięki artyście udało się odtworzyć dawny budynek pijarskiego Collegium Nobilium (obecnie mieści się tam Akademia Teatralna), kościół ewangelicko-augsburski (obecnie ulica Kredytowa; mieści się tam siedziba diecezji warszawskiej kościoła ewangelicko-augsburskiego w RP), Pałac Prymasowski i Pałac Biskupów Krakowskich.

Źródła:

<https://polskieradio24.pl/artykul/2718359,zygmunt-vogel-ulubiony-ptaszek-stanislawa-augusta-poniatowskiego>

<https://www.lazienki-krolewskie.pl/pl/edukacja/baza-wiedzy/vogel>

Zachęcamy do odwiedzania naszych profili:

Facebook: gdzie publikujemy istotne informacje zarówno krajowe jak i międzynarodowe, związane bezpośrednio z ochroną zabytków. Na profilu zamieszczamy również informacje dotyczące naszej działalności.

Na platformie YouTube: zamieszczamy filmy m.in. z naszych dorocznych konferencji: majowej i grudniowej, a także z cyklu „Otwarte Wykłady PKN ICOMOS” w formule online.

Facebook:

Polski Komitet Narodowy ICOMOS

<https://www.facebook.com/pknicomos>

YouTube:

PKN ICOMOS

<https://www.youtube.com/@pknicomos2024/featured>

Instagram:

icomos_poland

https://www.instagram.com/icomos_poland/